

Zajímavá ornitologická pozorování na střední Moravě v roce 2015

Interesting bird records in Central Moravia in 2015

Jiří Šírek

Tržní náměstí 63, 752 01 Kojetín, Česká republika, e-mail: jirka.sirek@seznam.cz

Šírek J. 2016: Zajímavá ornitologická pozorování na střední Moravě v roce 2015. / *Interesting bird records in Central Moravia in 2015*. Zprávy MOS 73: 56–60.

V následujícím přehledu jsou uvedena nejzajímavější ornitologická pozorování z oblasti střední Moravy – Olomouckého a Zlínského kraje za období 1. 1. 2015 – 31. 12. 2015. Jedná se o výběr zajímavých pozorování z archivu autora a z faunistické databáze na webu www.birds.cz. U každého druhu je uvedeno datum, katastr obce, kde byl pták pozorován a ve zkratce i okres. Pozorování druhů označených * posuzuje faunistická komise ČSO. Pokud není uvedeno FK a číslo jednacích akceptovaného pozorování, pak výsledek posuzovacího procesu nebyl do zpracování tohoto přehledu znám.

The article summarizes the most important ornithological records from the area of Central Moravia – Olomouc and Zlín regions – from the period 1 January 2015 – 31 December 2015. The overview was compiled from the faunistic database www.birds.cz and from the author's records. Observations marked with asterisk are assessed by the Czech Rarities Committee. Where no reference number is provided, the decision of the Czech Rarities Committee was not known at the time of compilation of this paper.

Keywords: faunistics, rare birds, Central Moravia

Pozorování:

Labuť zpěvná (*Cygnus cygnus*) – Kromě tradiční a již více, než 10 let se zdržující 1 ad. F (žlutý límec 7R42), střídavě pozorované v Kojetíně (PR) a Chropyni (KM), J. Šírek a jiní, se objevili další ptáci:

3.3.2015 – 4 ex., Šumvald (OL), J. Beran, 1.5.–30.8.2015 – 1 ad., Tovačov (PR), L. Doupal a jiní, 17.3. – 2 ad., Bezměrov (KM), J. Šírek

Berneška rudokrká (*Branta ruficollis*) – 13.1.2015 – 2 ex., Moravičany (SU), L. Novák, P. Moutelík. Teprve třetí pozorování v oblasti střední Moravy!

Husice rezavá (*Tadorna ferruginea*) – 6.1.–28.3.2015 – 2–4 ex., Uherské Hradiště (UH), M. Hronek, J. Šafránek a jiní, 8.5.2015 – 1M, Určice (PV), D. Kirner,

Husice nilská (*Alopochen aegyptiacus*) – 24.8.–6.11.2015 – 1 P s 8 pull., Krčmaň (OL), V. Dobeš a jiní. První úspěšné hnízdění v oblasti, v předchozích případech mláďata nikdy nepřežila.

Turpan černý (*Melanitta nigra*) – 3.–24.1.2015 – 1 ex., Náklo, Moravičany, Mohelnice (OL a SU),

R. a L. Urválkovi, M. Vavřík a jiní, 13.–26.12.2015 – 1 ex., Tovačov (PR), L. Doupal

Morčák prostřední (*Mergus serrator*) – 23.1.2015 – 1 ex., Tovačov (PR), J. Beran, 3.4.2015 – 3F, Chomoutov (OL), M. Jurečka, 8.–9.4.2015 – 1P, Tovačov (PR), P. Vojtěchovský, 2.11.2015 – 3 ex., Ostrožská Nová Ves (UH), M. Palička, 16.–22.12.2015 – 2M, Tovačov (PR), V. Dobeš a jiní

Potáplice severní (*Gavia arctica*) – 3.4.2015 – 10 ex., Moravičany (SU), L. a J. Greplovi, 26.9.–4.10.2015 – 1 ex., Tovačov, O. Boháč a jiní

Potáplice malá (*Gavia stellata*) – 6.6.2015 – 1 ex., Tovačov (PR), J. Šírek. Celkově slabý rok na oba druhy potáplíc, zajímavé jsou výskyty mimo běžná tahová data (září a červen).

Potápka žltorohá (*Podiceps auritus*) – 1.–6.1.2015 – 1 ex., Tovačov (PR), R. Doležal a jiní, 24.1.2015 – 1 ex., Mohelnice (SU), M. Vavřík, 3.2.2015 – 1 ex., Přerov (PR), J. Polčák a jiní, 17.10.–31.12.2015 – 1 až 6 ex., Tovačov (PR), J. Havránek, P. Vojtěchovský a jiní. Extrémně

Foto 1 / Photo 1: Orel volavý (*Aquila clanga*), Příkazy (OL), 10.9.2015. / Greater spotted eagle (*Aquila clanga*), foto V. Gahura

Foto 2 / Photo 2: Rybák malý (*Sternula albifrons*), Záhlinice (KM), 4.6.2015. / Little tern (*Sternula albifrons*), foto Z. Němeček

dobrý rok pro tento druh v rámci celé ČR – na podzim zaznamenáno na našem území téměř 40 ptáků!

Potápka rudokrká (*Podiceps grisegena*) – 3.1.2015 – 1 ex., Náklo (OL), M. Vavřík, 20.3.2015 – 2 ad., Záhlinice (KM), P. Shromáždil, P. Křeček, 3.4.2015 – po 1 ad., Tovačov (PR) a Chomoutov (OL), J. Šírek, M. Jurečka, 11.11. a 20.–29.12.2015 – 1 ex., Tovačov (PR), J. Šimek, P. Brychta a jiní, 2.–12.12.2015 – 2 ex., Ostrožská Nová Ves (UH), M. Palička

Potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*) – 24.5.–20.6.2015 – 2 P hnízdí, Chropyně (KM), J. Šírek a jiní. Patrně jediné hnízdění v celé oblasti střední Moravy snad nesignalizuje úplné vymizení, jako hnízdícího druhu.

Kormorán malý (*Phalacrocorax pygmeus*)* – 8. a 21.3.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), J. Šafránek a jiní, 29.6. – 15.8.2015 – 1 – 2 ex., Záhlinice (KM), Z. Němeček, J. Havránek a jiní, 18.10.2015 – 1 juv., Ostrožská Nová Ves (UH), M. Palička

Volavka červená (*Ardea purpurea*) – 11.4., 13.4., 13.6., 16.7.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), J. Walter, Zádrapovi a jiní 18.7.2015 – 1 juv., Čelčice (PV), J. Šírek, 12.8.2015 – 1 ex., Prostějov (PV), A. Höchsmannová, 11. a 15.9.2015 – 2 ex. a 1 juv., Huštěnovice (UH), M. Palička. Zajímavý výskyt v hnízdni době v Záhlinicích, hnízdění stejně jako u následující volavky stříbřité a bukače ale nebylo prokázáno.

Volavka stříbřitá (*Egretta garzetta*) – 26.–28.4.2015 – 2 ex., Záhlinice (KM), Z. Němeček a jiní, 24.7.2015 – 1 ex., Majetín (OL), Č. Číhalík, 30.7.–18.9.2015 – 1–2 ex., Záhlinice (KM), V. Dobeš, J. Walter a jiní, 4. a 5.9.2015 – 1 ex., Tovačov (PR), J. Šírek, D. Boucný,

Bukač velký (*Botaurus stellaris*) – 24.2. – 2.5.2015 – 1M, Záhlinice (KM), P. Shromáždil, A. Goebel a jiní, 21.3.2015 – 1 ex., Spytihněv (ZL), J. Křížka, 16.8.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), J. Šafránek, J. Kačírková, 11.9.2015 – 1 ex., Chropyně (KM), M. Frencl

- Orel královský** (*Aquila heliaca*)* – 31.5.2015 – 1 ad., Slavkov (UH), P. Šimčík, 15.8.2015 – 1 imm., Tvořovice (PV), D. Řezáč, 9. – 17.9.2015 – 1–2 ex., Olo-moucko (OL), J. Štencl, A. Goebel a jiní
- Orel skalní** (*Aquila chrysaetos*) – 7.4.2015 – 1 imm., Vlčnov (UH), P. Pavelčík, 19.4.2015 – 1 imm., Kunovice (UH), M. Palička, 15.5.2015 – 1 ex., Loučná n. Desnou (SU), 24.7.2015 – 1 ex., Lešná (VS), J. Kött, 11.9.2015 – 1 subad., Osek n. Bečvou (PR), A. Vyhlička, 12.10.2015 – 1 ex. 1K, Spytih-něv (ZL), M. Palička, J. Beran
- Orel křiklavý** (*Aquila pomarina*) – 19.6.2015 – 1 ex. 2K, Zářičí (KM), J. Šírek, 3. a 15.9.2015 – 1 ex., Huštěnovice (UH), M. Palička, 5.–13.9.2015 – 1–2 ex., Těšetice a Příkazy (OL), Greplovi, K. Šimeček a jiní
- Orel volavý** (*Aquila clanga*)* – 10.–12.9.2015 – 1 ex. 2K, Příkazy (OL), V. Gahura, R. Doležal a jiní, FK 98/2015, 12.9.2015 – 1 ex., Vlčnov (UH), M. Palička
- Orel nejmenší** (*Aquila pennata*)* – 23.8.2015 – 1 juv., Francova Lhota (VS), B. Landsfeld, FK 92/2015
- Orlík krátkoprstý** (*Circaetus gallicus*)* – 5.8.2015 – 1 ex., Prostějov (PV), P. Štěpánek
- Moták stepní** (*Circus macrourus*)* – 10.9.2015 – 1 juv., Výšovice (PV), V. Dobeš, FK 107/2015
- Káně bělochvostá** (*Buteo rufinus*)* – 2.8.2015 – 1 ex., Březolupy (UH), J. Křižka, 29.8.–19.9.2015 – 1 až 5 ex., Příkazy a Senice n. Hané (OL), P. Brandl, A. Goebel a jiní, FK 96/2015, 8.9.2015 – 1 ex., Třebětica (KM), P. Pavelčík
- Poštolka rudonohá** (*Falco vespertinus*) – 17.8.–22.9.2015 – až 50 ex., Příkazy a okolí (OL), J. Chytil a jiní
- Raroh velký** (*Falco cherrug*) – 17.6.2015 – 1 ex., Hrubčice (PV), J. Šírek, 17.10.2015 – 3 ex., Dlouhá Loučka (OL), R. Zahrádka
- Chřástal malý** (*Porzana parva*) – 11.4.2015 – 1 ex., Tovačov (PR), L. Doupal, D. Řezáč, 25.6.2015 – 1 ex., Tovačov (PR), L. Novák, 9.10.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), J. Šafránek
- Ústříčník velký** (*Haematopus ostralegus*) – 28.3. a 16.–17.5.2015 – 1 ex., Šumvald (OL), J. Beran, M. Vavřík a jiní
- Tenkozobec opačný** (*Recurvirostra avosetta*) – 16.–27.4.2015 – 1–2 ex., Záhlinice (KM), J. Dufka a jiní, 24.5.2015 – 2 ex., Šumvald (OL), J. Beran, R. Zahrádka, 25.5.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), M. Korbelová
- Koliha malá** (*Numenius phaeopus*) – 3.4.2015 – 1 ex., Holešov (KM), J. Walter, 4.4.–9.5.2015 – 1–2 ex., Záhlinice (KM), P. Shromáždil a jiní, 17.4.2015 – 1 ex., Loučany (OL), K. Horák, 30.4.2015 – 3 ex., Tovačov (PR), J. Šírek, 9.8. – 2 juv., Záhlinice (KM), Z. Němeček, 26.8.2015 – 1 ex., Huštěnovice (UH), M. Palička
- Břehouš černoocasý** (*Limosa limosa*) – 24.–29.3.2015 – 1–5 ex., Tovačov (PR), J. Šírek, O. Boháč a jiní, 2. – 12.4.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), P. Shromáždil a jiní, 21.4.2015 – 3 ex., Záhlinice (KM), P. Mezulian a jiní, 8.–17.8.2015 – 2–3 ex., Tovačov (PR), J. Šírek, J. Štencl a jiní, 26.8.2015 – 1 ex., Choryně (VS), J. Havránek, 5.9.2015 – 2 ex., Záhlinice (KM), P. Mezulian
- Břehouš rudý** (*Limosa lapponica*) – 16. – 20.7.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), J. Šafránek a jiní
- Vodouš štíhlý** (*Tringa stagnatilis*) – 11.4.–9.5.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), P. Mezulian, J. Šafránek a jiní
- Jespák rezavý** (*Calidris canutus*) – 23.–25.8.2015 – 1 juv., Huštěnovice (UH), M. Palička, 29.8.–8.9.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), J. Havránek, V. Dobeš a jiní, 15.9.–5.10.2015 – 1 ex., Krčmaň (OL), O. Boháč a jiní, 1.–2.10.2015 – 2 juv., Krčmaň (OL), J. Šírek, Č. Čihalík. Výborný rok pro tento druh, zvýrazněný dlouhými pobyty ptáků na lokalitách.
- Lyskonoh úzkozobý** (*Phalaropus lobatus*) – 17.6.2015 – 1 ad., Čelčice (PV), J. Šírek, 19.8.2015 – 1 juv., Prosenice (PR), O. Boháč, 23.–26.8.2015 – 1 juv., Vrbátky (PV), M. Jurečka a jiní
- Rybák velkozobý** (*Hydroprogne caspia*) – 29.4.2015 – 2 ad., Tovačov (PR), J. Šírek, 3.8.2015 – 1 ad., Záhlinice (KM), J. Šafránek, 27.8.2015 – 6 ad., Záhlinice (KM), J. Šafránek
- Rybák malý** (*Sternula albifrons*) – 28.5.2015 – 1 ex., Tovačov (PR), J. Šírek, 4.6.2015 – 1 ad., Záhlinice (KM), Z. Němeček
- Rybák bahenní** (*Chlidonia hybrida*) – 21.4.–22.6.2015 – 1–4 ex., Tovačov (PR), J. Sedláček,

Foto 3 / Photo 3: Jespák rezavý (*Calidris canutus*), Krčmaň (OL), 17.9.2015. / Red knot (*Calidris canutus*), foto C. Číhalík

Foto 4 / Photo 4: Sedmihlásek malý (*Iduna calligata*), Červenohorské sedlo (SU), 18.8.2015. / Booted warbler (*Iduna calligata*), foto J. Beran

J. Šírek a jiní, 22.5. – 16.7.2015 – 1 – 6 ex., Záhlinice (KM), O. Boháč, P. Mezulian a jiní

Rybák bělokřídý (*Chlidonias leucopterus*) – 25.4.–29.5.2015 – 1–5 ex., Tovačov (PR), O. Boháč, G. Kašpar a jiní, 26.4. a 22.5.2015 – 1 – 2 ex., Záhlinice (KM), A. Goebel, O. Boháč a jiní, 21.5.2015 – 10 ex., Chropyně (KM), J. Šírek. Po několika letech se rybáci rodu *Chlidonias* vyskytli jen v menším počtu a celkově ubylo i pozorování.

Výřeček malý (*Otus scops*) – 3. a 7.6.2015 – 1 M, Biskupice (ZL), J. Sviečka

Sýček obecný (*Athene noctua*) – 12. a 16.4.2015, pozorován až do července – 1M, Kelč (VS), M. Dvorský, 23.4.2015 – 1–2 ex., Čelechovice n. H. (PV), J. Střítecký, 30.4.2015 – 1 volající, Želatovice (PR), J. Dohnal. Záznamy snad znamenají, že na střední Moravě ještě hnízdí.

Puštík bělavý (*Strix uralensis*) – 31.5.2015 – nález pera, Bílavsko (KM), R. Lazarski, A. Goebel, 15.11.2015 – 1F, poraněná, Březová (UH), M. a K. Tomeškoví. Záznamy zřejmě potvrzují náznak šíření druhu na západ.

Linduška úhorní (*Anthus campestris*) – 22.–23.9.2015 – 1 ex., Břest (KM), P. Shromáždil, A. Goebel

Linduška rudokrká (*Anthus cervinus*) – 18.4.2015 – 1M, Tovačov (PR), L. Doupal, 17.9.2015 – 1 ex., Olomouc (OL), O. Boháč, 28.9. a 11.10.2015 –

1–3 ex., Újezd (ZL), R. Strnad, 9.10.2015 – 2 ex., Věrovany (OL), J. Šírek

Budníček pruhohlavý (*Phylloscopus inornatus*)* – 21.9.2015 – 1 ex., Biskupice (ZL), J. Sviečka, FK 103/2015, 5.10.2015 – 1 ex., Uherské Hradiště (UH), J. Sviečka, FK 104/2015. Jediné budníčky pruhohlavé v ČR roce 2015 odchytil Jiří Sviečka!

Rákosník tamaryškový (*Acrocephalus melanopogon*)* – 8.5.2015 – 1M, Tovačov (PR), L. Doupal, 21.8.2015 – 1F, Tovačov (PR), L. Doupal. Samec zpíval, samice chycena zde již v červenci 2014.

Sedmihlásek malý (*Iduna calligata*)* – 18.8.2015 – 1 ex. 1K, Červenohorské sedlo (SU), J. Beran, R. Lučan a jiní, FK 87/2015. Druhý výskyt v ČR.

Slavík tmavý (*Luscinia luscinia*) – 13.8.2015 – 3 ex., Biskupice (ZL), J. Sviečka

Konipas citronový (*Motacilla citreola*)* – 27.4. a 7.5.2015 – 1M, Záhlinice (KM), I. Jurečková a jiní

Brkoslav severní (*Bombycilla garrulus*) – 1.2.2015 – 4–5 ex., Troubelice (OL) a 6 ex., Olomouc (OL), M. Jurečka, 3.4.2015 – 7 ex., Rožnov p. R. (VS), M. Šulgan. Jediná pozorování z obou krajů v roce 2015!

Sýkořice vousatá (*Panurus biarmicus*) – 8.5.2015 – 15 ex., Tovačov (PR), L. Doupal. Maximum z pravidelně zaznamenaných výskytů v roce 2015.

Sněhule severní (*Plectrophenax nivalis*) – 3.1.2015 – 1M, Moravičany (SU), M. Vavřík, 19.2.2015 – 1 ex., Břest (KM), P. Shromáždil, Z. Němeček,

25.10.2015 – 1 ex., Záhlinice (KM), J. Havránek, 26.–28.11.2015 – 1 ex., Staré Město (UH), M. Palička a jiní

Strnad zahradní (*Emberiza hortulana*) – 9.9.2015 – 1 ex., Biskupice (ZL), J. Sviečka

ZÁVĚR

Rok 2015 přinesl pro oblast střední Moravy několik zajímavých pozorování, počet raritních pozorování však nebyl nijak velký. Odchyty na Červenohorském sedle potvrdily druhý výskyt sedmihláška malého v ČR.

Nijak výrazný nebyl tah bahňáků, rybáků rodu *Chlidonias* i *Sterna* a potáplic. Velké počty a řada

vzácnějších druhů dravců se zdržovala na rozsáhlých polích severně od Olomouce. Vzhledem k absenci těchto pozorování jinde, šlo o oblast vyhledávanou množstvím ornitologů, kteří zaznamenali velké počty kání bělochvostých, poštolek rudonohých, orly křiklavé, královské, rarohy velké a zřejmě největší atrakci – orla volavého.

Podzim byl zřejmě nejlepším obdobím výskytu potápky žlutorohé v historii, a to nejen na střední Moravě, kde bylo pozorováno až 6 ptáků.

Poprvé úspěšně vyhnízily husice nilské, a to na písčitém v Krčmani. Z vzácně hnízdících druhů ještě přetrvává hnízdění potápky černokrké (na jediné lokalitě!), sýčka obecného (3–4 lokality) a vodouše rudonohého (4 – 5 lokalit).